

ינואר, 2016

ניתוח המענקים לארגונים לא-ממשלתיים ישראלים על בסיס דיווח שנתי 2012-2014

כל המענקים נלקחו ישירות מתיקי העמותה הרשמיים שהתקבלו מרשם העמותות ולא נעשה בסכומים כל שינוי. ארגונים שונים דיווחו על אותו התורם בצורה שונה ולכן שמות התורמים הותאמו והוסדרו על מנת שיופיעו בצורה אחידה. שגיאות כתיב וחצאי מילים תוקנו במהלך המחקר על מנת להגיש את שמות התורמים לציבור.

לנוכח תפקידם המרכזי של ארגונים לא-ממשלתיים פוליטיים בשיח הציבורי על זכויות האדם, שקיפות בדבר מקורות המימון שלהם מאפשרת דיון מבוסס עובדות לגבי פעילותם. הניתוח מציג את התרומות לפי הדיווחים השנתיים של 27 ארגונים לא-ממשלתיים ישראלים בין השנים 2012-2014. פילוח הנתונים נעשה לפי זהות התורם, ערוץ התרומה (פרטי, ממשלתי או לא שקוף/ברור), והאם התורם מוכר כארגון כנסייתי. [\(לרשימת המענקים המלאה לחצו כאן\)](#)

ממצאים מרכזיים:

- בין השנים 2012-2014, זכו 27 ארגונים לתרומות בסך **261,122,525 ש"ח**. כ-65% (169,728,500 ש"ח) מממשלות באופן ישיר ועקיף; 34% (88,695,690 ש"ח) מתורמים וקרנות פרטיות ו-1% (2,698,335 ש"ח) ממקור לא ברור.
- מתוך 27 הארגונים שנבחנו, הכנסותיהם של 20 ארגונים כוללת יותר מ-50% מימון ממשלתי. שלושת הארגונים שאחוז המימון הממשלתי שלהם הוא הגבוה ביותר הם יש דין (93.5%), ירושלים דלמטה (91.2%) ועמק שווה (90.2%).
- המימון הממשלתי מגיע מ-21 ישויות מדיניות זרות (כולל האיחוד האירופי, האו"ם, ומנהלת זכויות האדם והמשפט הבינלאומי) כאשר האיחוד האירופי מוביל עם 28 מיליון ש"ח, ואחריו נורבגיה וגרמניה.
- מתוך 88,695,690 ש"ח מימון ממקורות פרטיים, הקרנות המובילות הן קרן סיגריד ראוסניג (14%), הקרן החדשה לישראל (12%), מכון החברה הפתוחה (7%), קרן מוריה (4%), הקרן לצדק חברתי (3%) וקרן האחים רוקפלר (2%).¹
- 19% (50,325,109 ש"ח) מסך המימון מגיע ממוסדות דת נוצריים (גופים כנסייתיים), כאשר רוב המוסדות מקבלים את המימון מממשלות זרות ואילו 5% בקירוב הם מוסדות פרטיים או אנשי דת פרטיים.

מקורות המימון לארגונים המוזכרים בדו"ח מתחלקים לשני סוגים מרכזיים:

ממשלתי (ישות מדינית זרה)

- **ממשלות זרות:** מדיניותן של ממשלות מערביות רבות כוללת את נושא קידום זכויות האדם והסיוע ההומניטרי. הכסף מועבר באמצעות שגרירויות, משרדי החוץ, משרדי הפיתוח והסיוע הבינלאומיים, קונסוליות וסוכנויות/תוכניות סיוע ממשלתיות.
- **גופים אזוריים/בינלאומיים:** גופים כגון האיחוד האירופי, האו"ם ו"מנהלת זכויות האדם והמשפט הבינלאומי"² מתוקצבים באופן מלא על ידי ממשלות שונות ומחזיקים במנגנוני סיוע וקידום זכויות אדם שונים, אשר מממנים בהיקף נרחב ארגונים לא ממשלתיים פוליטיים בישראל.
- **מימון עקיף ממדינות זרות:** ממשלות מעבירות סכומים המוערכים במאות מיליוני אירו לגופים חיצוניים, בהם ארגוני סיוע בינלאומיים, ארגונים נוצריים וקרנות שונות כדי שאלו יפעלו לקידום זכויות אדם והסיוע ההומניטארי. במקרים מסוימים תקציבם של גופים אלו מגיע כמעט כולו מממשלות.

פרטי

- **קרנות פרטיות:** גופים ללא מטרת רווח אשר מעבירים תרומות לארגונים לא-ממשלתיים. חלק מהקרנות הן בעלות הון עצמי המחולק בהתאם למטרותיהן, וחלק מהקרנות משמשות כאמצעי להעברת וניהול תרומות מתורמים פרטיים.
- **תורמים פרטיים:** תרומות ישירות מאנשים פרטיים שונים בארץ ובעולם, כולל ירושות.

¹ למידע נוסף על קרנו אלו ראו <http://www.ngo-monitor.org.il>

² "מנהלת זכויות האדם והמשפט הבינלאומי" היא מנגנון מימון ממשלתי משותף לממשלות שבדיה, שוויץ, דנמרק והולנד. במחקר זה, ההתייחסות אליו היא כישות מדינית נפרדת, בדומה לאיחוד האירופי ולאומות המאוחדות.

לאחר איסוף הנתונים מהדוחות השנתיים, מכון המחקר NGO Monitor נתקל בקשיים בהגדרת 32% מהתורמים אשר דווחו בצורה לא ברורה, חלקית, עם שגיאות כתיב או בשפה שונה מאנגלית או עברית. לאחר מחקר מעמיק, הצליחו חוקרי המכון להגדיר ב-99% מהמקרים מי מהתורמים הוא פרטי ומי מוגדר כישות מדינית זרה.

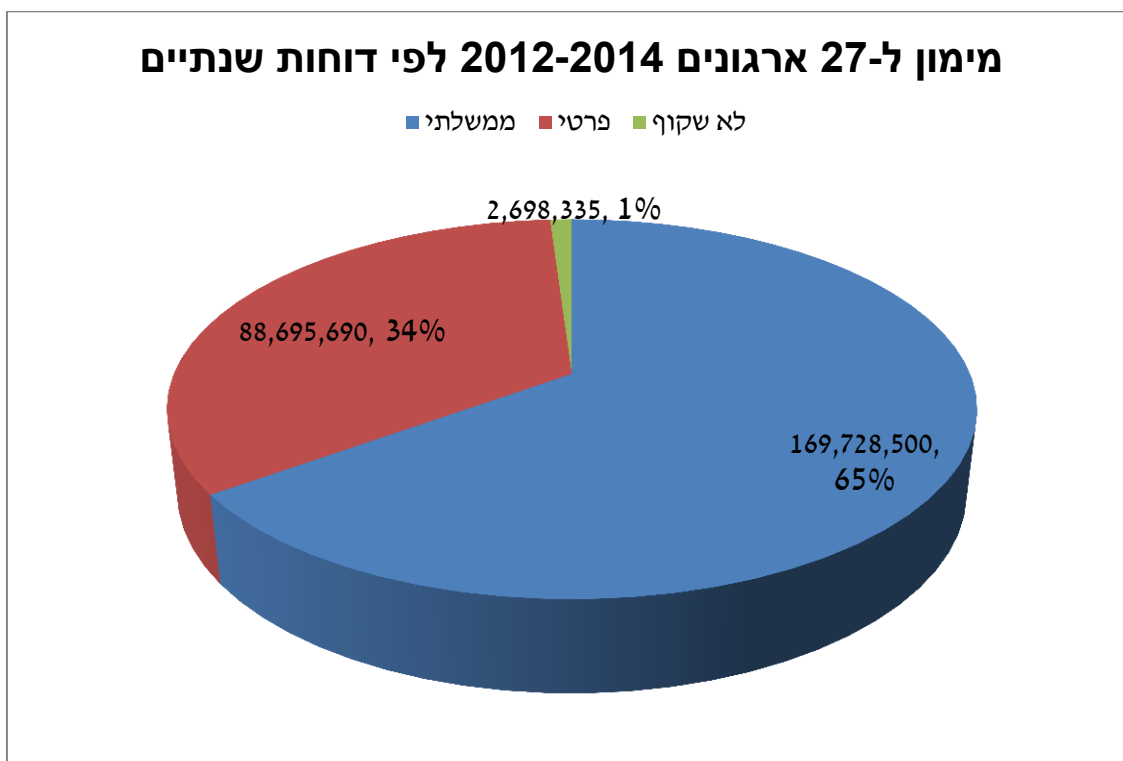
מתודולוגיה

הארגונים נבחרו על פי הקריטריונים הבאים כאשר עליהם למלא את **כולם** :

- פעילים פוליטית במסגרת הסכסוך הערבי-ישראלי.
- רשומים בארץ כעמותה/חל"צ ומדווחים באופן שנתי לרשם העמותות.
- בעלי מענק אחד לפחות מממשלה זרה (באופן ישיר או עקיף).
- בעלי אחוז פעילות ניכר מחוץ לישראל, הכוללת מעורבות בדו"ח גולדסטון לחקירת מבצע עופרת יצוקה, דו"ח שאבאס לחקירת מבצע צוק איתן, פניות לבית הדין הפלילי הבינלאומי, הפעלת לובי בארה"ב, האיחוד האירופי והאוי"ם.

מקורות מידע חלופיים: רוב המענקים נלקחו מרשימת התרומות של הארגונים כפי שמופיע בדו"ח השנתי. במידה והדוחות לא היו זמינים, או חסרים, הושלמו הנתונים ממקורות מידע חלופיים כגון דיווחים רבעוניים או שנתיים על תרומות מישות מדינית זרה.

תרשים 1

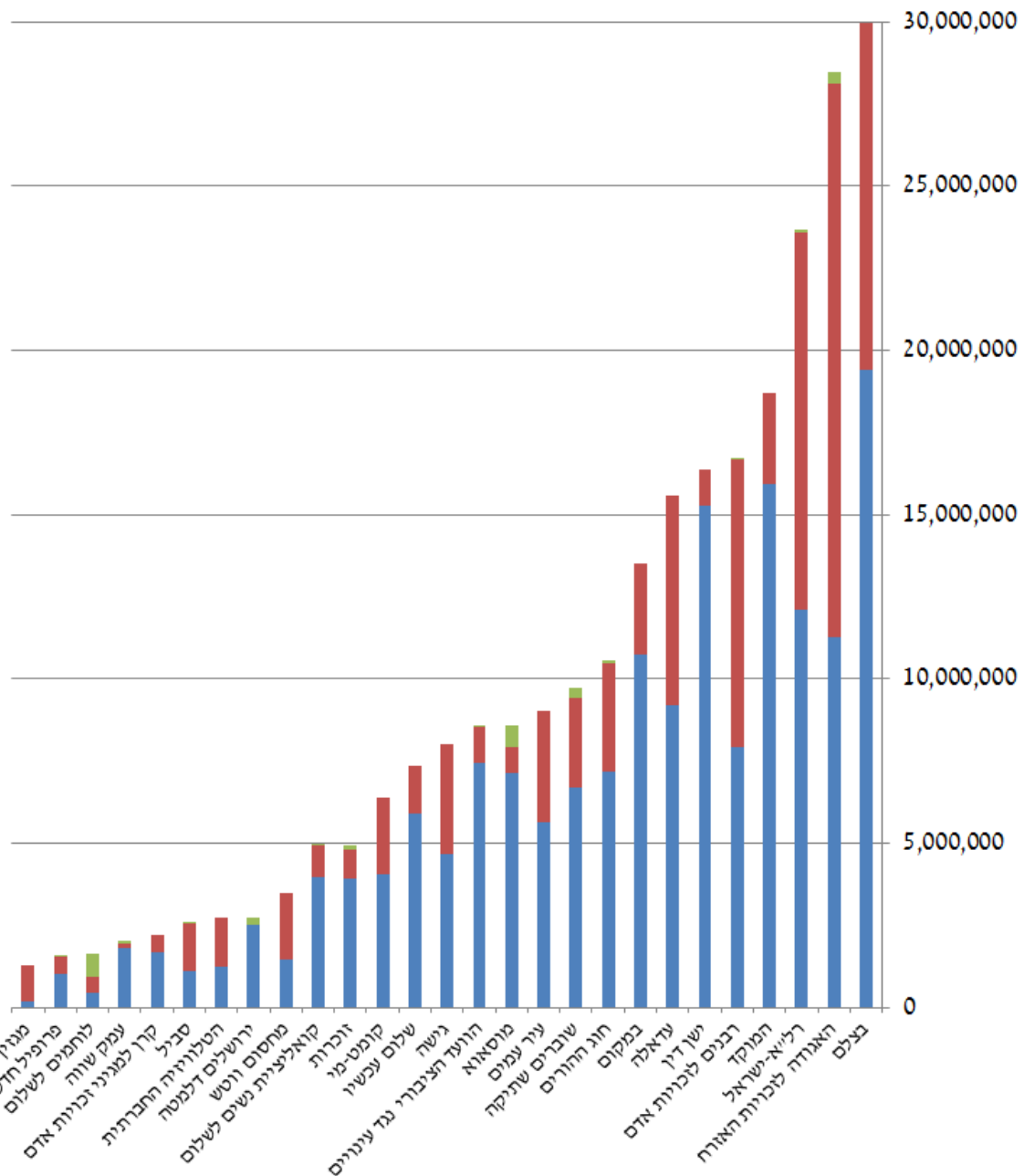

אחוזי המימון לפי ארגונים

תרשים 2

ארגונים לפי חתך מימון ממשלתי, פרטי ולא שקוף

■ ממשלתי ■ פרטי ■ לא שקוף

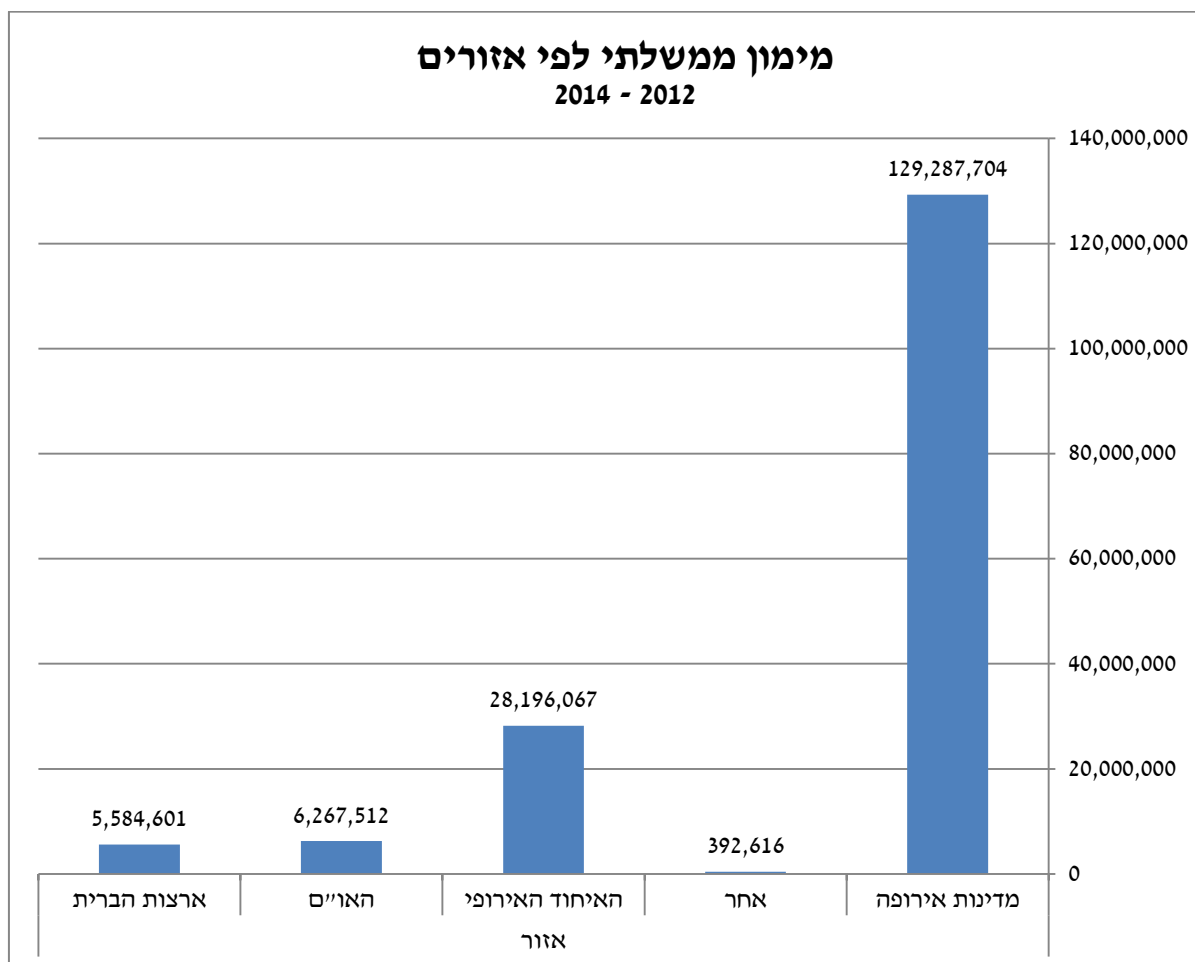

טבלה 1 – סכומים ואחוזים לפי ארגונים, בשקלים חדשים

סכום	לא שקוף	פרטי	ממשלתי	ארגון
29,964,742		10,562,839 (35.3%)	19,401,903 (64.7%)	בצלם
28,476,361	375,001 (1.3%)	16,816,456 (59.1%)	11,284,904 (39.6%)	האגודה לזכויות האזרח
23,652,000	92,000 (0.4%)	11,477,000 (48.5%)	12,083,000 (51.1%)	רופאים לזכויות אדם (רל"א)
18,679,869		2,752,189 (14.7%)	15,927,680 (85.3%)	המוקד להגנת הפרט
16,692,638	35,273 (0.2%)	8,716,862 (52.2%)	7,940,503 (47.6%)	רבנים לזכויות אדם
16,344,839		1,056,714 (6.5%)	15,288,125 (93.5%)	יש דין
15,580,916		6,402,284 (41.1%)	9,178,632 (58.9%)	עדאלה
13,518,799		2,782,809 (20.6%)	10,735,990 (79.4%)	במקום
10,546,041	76,564 (0.7%)	3,288,342 (31.2%)	7,181,135 (68.1%)	חוג ההורים
9,710,679	296,269 (3.1%)	2,738,195 (28.2%)	6,676,215 (68.8%)	שוברים שתקה
9,034,178		3,380,290 (37.4%)	5,653,888 (62.6%)	עיר עמים
8,570,324	658,096 (7.7%)	798,165 (9.3%)	7,114,063 (83.0%)	מוסאוא
8,543,986	14,116 (0.2%)	1,096,340 (12.8%)	7,433,530 (87.0%)	הוועד הציבורי נגד עינויים
8,014,031		3,329,556 (41.5%)	4,684,475 (58.5%)	גישה
7,335,159		1,420,896 (19.4%)	5,914,263 (80.6%)	ש.ע.ל חינוך לשלום (שלום עכשיו)
6,372,861		2,343,279 (36.8%)	4,029,582 (63.2%)	קומט מי
4,917,503	102,873 (2.1%)	880,367 (17.9%)	3,934,263 (80.0%)	זוכרות
4,916,565	9,597 (0.2%)	948,967 (19.3%)	3,958,001 (80.5%)	קואליציית נשים לשלום
3,495,937		2,047,378 (58.6%)	1,448,559 (41.4%)	קרן נשים לזכויות אדם (מחסום ווטש)
2,735,738	229,370 (8.4%)	11,618 (0.4%)	2,494,750 (91.2%)	ירושלים דלמטה
2,730,954		1,505,070 (55.1%)	1,225,884 (44.9%)	הטלוויזיה החברתית
2,575,852	14,493 (0.6%)	1,480,440 (57.5%)	1,080,919 (42.0%)	סביל
2,217,349		553,042 (24.9%)	1,664,307 (75.1%)	הקרן למגני זכויות אדם
1,999,709	46,911 (2.3%)	149,447 (7.5%)	1,803,351 (90.2%)	עמק שווה
1,631,286	700,060 (42.9%)	505,067 (31.0%)	426,159 (26.1%)	לוחמים לשלום
1,590,640	47,712 (3.0%)	543,909 (34.2%)	999,019 (62.8%)	פרופיל חדש
1,273,569		1,108,169 (87.0%)	165,400 (13.0%)	מגזין 972
261,122,525	2,698,335	88,695,690	169,728,500	סה"כ

מימון ממשלתי לפי אזורים

תרשים 3

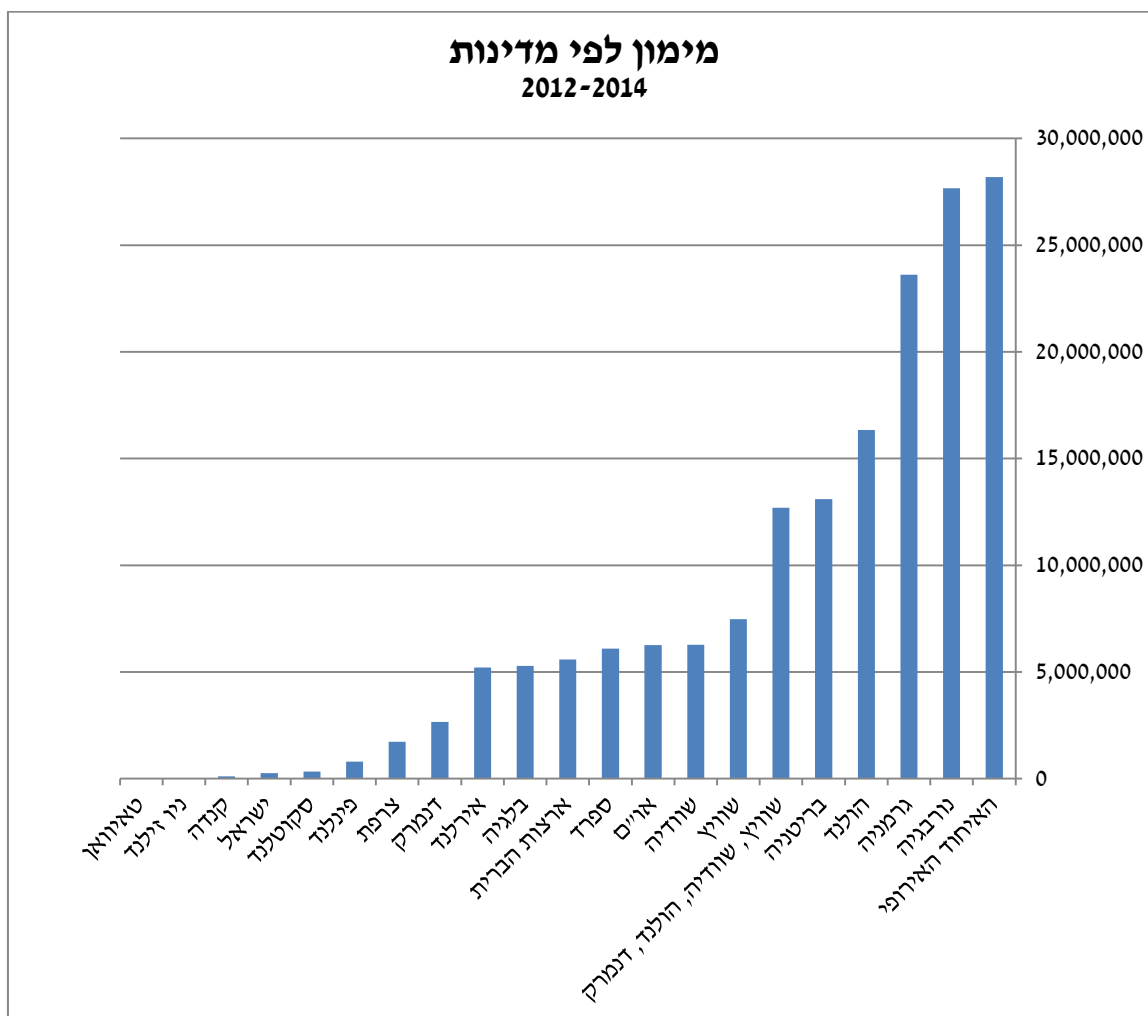

טבלה 2 – מימון ממשלתי לפי אזורים

סכום	מימון ממשלתי לפי אזורים / גופים בינלאומיים
129,287,704	מדינות אירופה (כולל אלו באיחוד ומחוצה לו)
28,196,067	האיחוד האירופי
6,267,512	האומות המאוחדות
5,584,601	ארצות הברית
392,616	אחר (כולל קנדה, ישראל, ניו זילנד ועוד)
261,122,525	סה"כ

מימון ממשלתי לפי מדינות

תרשים 4

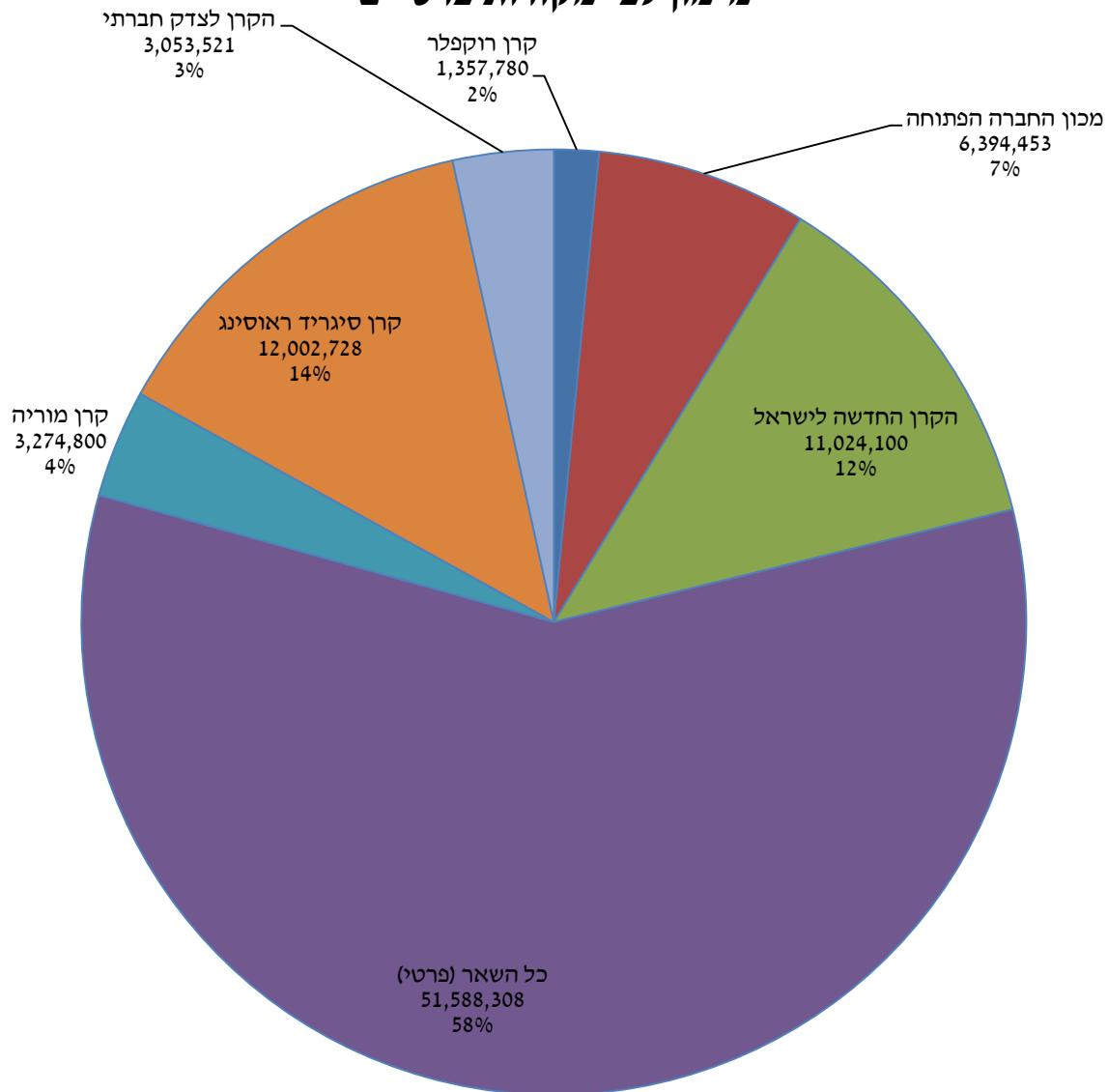
טבלה 3 – מימון ממשלתי לפני מדינה בסדר יורד

סכום	מדינה/גוף	סכום	מדינה/גוף
5,289,570	בלגיה	28,196,067	האיחוד האירופי
5,204,617	אירלנד	27,661,366	נורבגיה
2,659,173	דנמרק	23,618,655	גרמניה
1,731,395	צרפת	16,336,064	הולנד
794,615	פינלנד	13,105,574	בריטניה
340,753	סקוטלנד	12,701,003	שוויץ, שוודיה, הולנד, דנמרק
254,031	ישראל	7,469,977	שוויץ
112,615	קנדה	6,281,553	שוודיה
22,098	ניו זילנד	6,267,512	אוי"ם
3,872	טאיוואן	6,093,389	ספרד
169,728,500	סה"כ	5,584,601	ארצות הברית

מימון פרטי לפי 6 הקרנות התורמות הגדולות ביותר

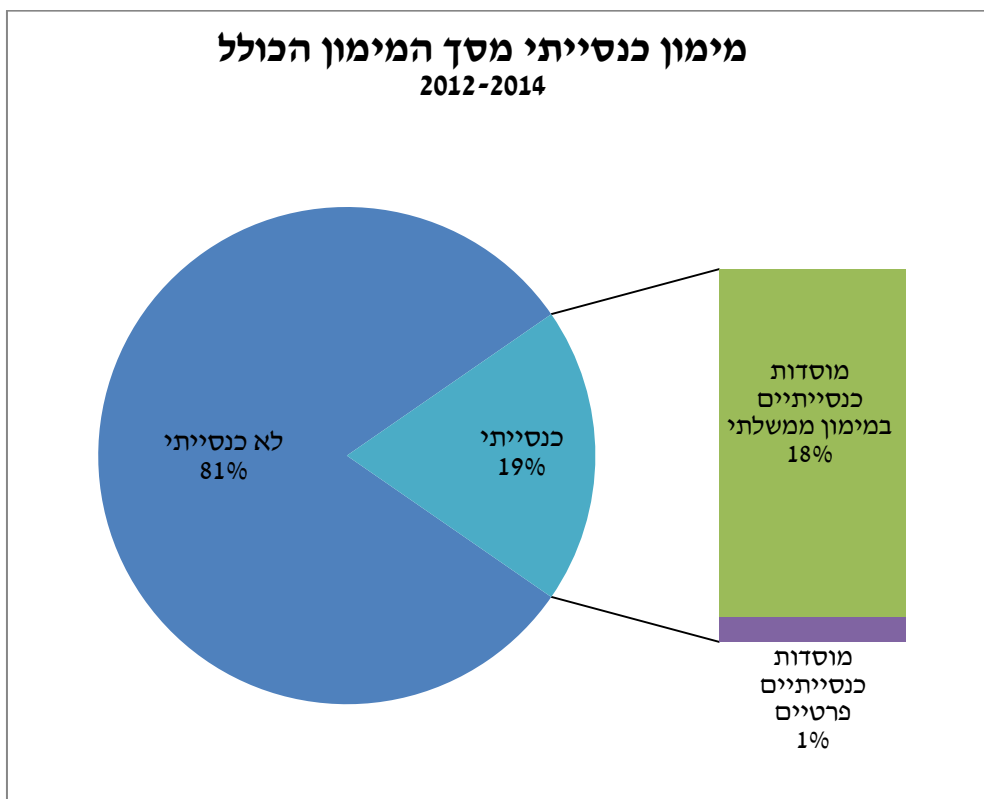
תרשים 5

מימון לפי מקורות פרטיים

מקורות מימון השייכים לכנסיות – ממשלתי ופרטי

תרשים 6 – כנסיות

טבלה 5 – מוסדות כנסייתיים במימון ממשלתי

סכום	מדינה תורמת	מוסד כנסייתי
8,043,014	גרמניה	EED
4,885,616	גרמניה	Bread for the World
3,834,285	שוודיה	Diakonia
3,412,055	בריטניה	Christian Aid
3,081,553	גרמניה	Misereor
3,055,242	שוויץ	HEKS EPER
3,050,018	בלגיה	Broederlijk Delen
3,041,616	הולנד	Cordaid
2,378,701	דנמרק והאיחוד האירופי	Dan Church Aid
1,997,130	הולנד	ICCO
1,746,120	אירלנד	Trocaire
1,575,386	ארה"ב	Catholic Relief Services
1,382,318	נורבגיה	Norwegian Church Aid
1,037,497	הולנד	Kerk in Actie
939,469	צרפת	CCFD
779,609	האיחוד האירופי	Dan Church Aid
777,599	הולנד	ICCO & Kerk in Actie
424,983	בריטניה	CAFOD
340,753	סקוטלנד	Church of Scotland
232,245	שוודיה	The Swedish Church
225,074	בלגיה	Caritas
189,273	פינלנד	Finn Church Aid
143,000	צרפת	Caritas
123,957	ארה"ב	World Vision
112,615	קנדה	The United Church of Canada
70,579	הולנד	Stichting Het Solidariets Fonds
69,800	נורבגיה	Det Norske Menneskeretting Hetspond